

Zadeva C-38/21

**Povzetek predloga za sprejetje predhodne odločbe v skladu s členom 98(1)
Poslovnika Sodišča**

Datum vložitve:

22. januar 2021

Predložitveno sodišče:

Landgericht Ravensburg (Nemčija)

Datum predložitvene odločbe:

30. december 2020

Tožeča stranka:

VK

Tožena stranka:

BMW Bank GmbH

Predmet postopka v glavni stvari

Pogodba o lizingu – Opredelitev kot potrošniška kreditna pogodba – Informacije, ki se morajo vključiti – Direktiva 2008/48/ES – Pravica do odstopa – Izguba pravice do odstopa – Zloraba pravice do odstopa

Predmet in pravna podlaga predloga

Razlaga prava Unije, člen 267 PDEU

Vprašanja za predhodno odločanje

1. Glede fikcije zakonitosti v skladu s členom 247(6)(2), tretji stavek, in (12)(1), tretji stavek, Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuche (zakon o uvedbi civilnega zakonika, v nadaljevanju: EGBGB):
 - (a) Ali sta člena 247(6)(2), tretji stavek, in 247(12)(1), tretji stavek, EGBGB v delu, v katerem določata, da pogodbeni pogoji, ki so v

nasprotju z zahtevami iz člena 10(2)(p) Direktive 2008/48/ES, zadostijo zahtevam iz člena 247(6)(2), prvi in drugi stavek, EGBGB in iz člena 247(12)(1), drugi stavek, točka 2(b), EGBGB, nezdružljiva s členoma 10(2)(p) in 14(1) Direktive 2008/48/ES?

Če je odgovor na to vprašanje pritrdilen:

- (b) Ali iz prava Unije, zlasti iz členov 10(2)(p) in 14(1) Direktive 2008/48/ES, izhaja, da se člena 247(6)(2), tretji stavek, in 247(12)(1), tretji stavek, EGBGB ne uporabljata v delu, v katerem določata, da pogodbeni pogoji, ki so v nasprotju z zahtevami iz člena 10(2)(p) Direktive 2008/48/ES, zadostijo zahtevam iz člena 247(6)(2), prvi in drugi stavek, EGBGB in iz člena 247(12)(1), drugi stavek, točka 2(b), EGBGB?

Če je odgovor na vprašanje 1(b) nikalen:

2. Glede informacij, ki se morajo vključiti, v skladu s členom 10(2) Direktive 2008/48/ES:

- (a) Ali je treba člen 10(2)(p) Direktive 2008/48/ES razlagati tako, da mora biti znesek dnevni obresti, ki ga je treba navesti v kreditni pogodbi, mogoče izračunati na podlagi pogodbene posojilne obrestne mere, navedene v pogodbi?
- (b) Ali je treba člen 10(2)(l) Direktive 2008/48/ES razlagati tako, da je treba obrestno mero zamudnih obresti, veljavno ob sklenitvi kreditne pogodbe, sporočiti kot absolutno število ali kot absolutno število navesti vsaj veljavno referenčno obrestno mero (v obravnavani zadevi temeljno obrestno mero v skladu s členom 247 Bürgerliches Gesetzbuch (civilni zakonik, v nadaljevanju: BGB)), na podlagi katere se z upoštevanjem pribitka (v obravnavani zadevi pet odstotnih točk v skladu s členom 288(1), drugi stavek, BGB) ugotovi veljavna obrestna mera zamudnih obresti, in ali je treba potrošnika seznaniti z referenčno obrestno mero (temeljno obrestno mero) in njeno spremenljivostjo?
- (c) Ali je treba člen 10(2)(t) Direktive 2008/48/ES razlagati tako, da morajo biti v besedilu kreditne pogodbe navedeni bistveni formalni pogoji za uporabo izvensodnih postopkov pritožbe in drugih pravnih sredstev?

Če je odgovor vsaj na eno od zgornjih vprašanj od 2(a) do 2(c) pritrdilen:

- (d) Ali je treba člen 14(1), drugi stavek, točka (b), Direktive 2008/48/ES razlagati tako, da rok za odstop začne teči le, če so bile informacije v skladu s členom 10(2) Direktive 2008/48/ES podane v celoti in pravilno?

Če je odgovor nikalen:

- (e) Katera so upoštevna merila za to, da rok za odstop začne teči, kljub temu da informacije niso bile podane v celoti ali pravilno?

Če je odgovor na zgornje vprašanje 1(a) in/ali vsaj na eno od vprašanj od 2(a) do 2(c) pritrديل:

3. Glede izgube pravice do odstopa v skladu s členom 14(1), prvi stavek, Direktive 2008/48/ES:

- (a) Ali se pravica do odstopa v skladu s členom 14(1), prvi stavek, Direktive 2008/48/ES lahko izgubi?

Če je odgovor na to vprašanje pritrديل:

- (b) Ali gre pri izgubi za časovno omejitev pravice do odstopa, ki mora biti urejena v parlamentarnem zakonu?

Če je odgovor nikalen:

- (c) Ali izguba v subjektivnem smislu predpostavlja, da je potrošnik vedel, da njegova pravica do odstopa še vedno obstaja, oziroma da je pri tem, da za to ni vedel, šlo vsaj za njegovo hudo malomarnost?

Če je odgovor nikalen:

- (d) Ali možnost dajalca kredita, da kreditojemalcu naknadno poda informacije v skladu s členom 14(1), drugi stavek, točka (b), Direktive 2008/48/ES in s tem sproži tek roka za odstop, nasprotuje uporabi pravil o izgubi v skladu z načelom dobre vere?

Če je odgovor nikalen:

- (e) Ali je to združljivo z ustaljenimi načeli mednarodnega prava, na katera so nemška sodišča vezana v skladu z ustavo?

Če je odgovor na to vprašanje pritrديل:

- (f) Kako mora nemški uporabnik prava razrešiti konflikt med zavezujočimi zahtevami mednarodnega prava in zahtevami Sodišča Evropske unije?

4. Glede stališča, da gre za zlorabo pravice potrošnika do odstopa v skladu s členom 14(1), prvi stavek, Direktive 2008/48/ES:

- (a) Ali uveljavljanje pravice do odstopa v skladu s členom 14(1), prvi stavek, Direktive 2008/48/ES lahko pomeni zlorabo?

Če je odgovor na to vprašanje pritrdilen:

- (b) Ali gre pri tem, ko se izhaja iz zlorabe pravice do odstopa, za omejitve te pravice, ki mora biti urejena v parlamentarnem zakonu?

Če je odgovor nikalen:

- (c) Ali se pri tem, ko se izhaja iz zlorabe pravice do odstopa, v subjektivnem smislu predpostavlja, da je potrošnik vedel, da njegova pravica do odstopa še vedno obstaja, oziroma da je pri tem, da za to ni vedel, šlo vsaj za njegovo hudo malomarnost?

Če je odgovor nikalen:

- (d) Ali možnost dajalca kredita, da kreditojemalcu naknadno poda informacije v skladu s členom 14(1), drugi stavek, točka (b), Direktive 2008/48/ES in s tem sproži tek roka za odstop, nasprotuje stališču, da gre za zlorabo pravice do odstopa v skladu z načelom dobre vere?

Če je odgovor nikalen:

- (e) Ali je to združljivo z ustaljenimi načeli mednarodnega prava, na katera so nemška sodišča vezana v skladu z ustavo?

Če je odgovor na to vprašanje pritrdilen:

- (f) Kako mora nemški uporabnik prava razrešiti konflikt med zavezujočimi zahtevami mednarodnega prava in zahtevami Sodišča Evropske unije?

Navedene določbe prava Unije

Direktiva 2008/48/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2008 o potrošniških kreditnih pogodbah in razveljavitvi Direktive Sveta 87/102/EGS (v nadaljevanju: Direktiva 2008/48), zlasti člen 10(2), točke (f), (l), (p) in (t), in člen 14(1), drugi stavek, točka (b)

Navedene nacionalne določbe

Grundgesetz (nemška ustava, GG), zlasti člen 25

Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuche (zakon o uvedbi civilnega zakonika, EGBGB), člen 247(3), (6), (7) in (12)

Bürgerliches Gesetzbuch (civilni zakonik, BGB), zlasti členi 242, 247, 288, 355, 356b, 357, 357a, 495 in 506. Člen 506(1) BGB določa, da se določbe, ki veljajo za splošne potrošniške kreditne pogodbe, po analogiji uporabljajo za pogodbe, s

katerimi gospodarski subjekt potrošniku odobri drugo odplačno pomoč pri financiranju. V skladu z odstavkom 2 se pogodbe o odplačni uporabi predmeta, sklenjene med gospodarskim subjektom in potrošnikom, med drugim štejejo za odplačno pomoč pri financiranju, če je dogovorjeno, da mora potrošnik ob prenehanju pogodbe plačati neko vrednost zadevnega predmeta (člen 506(2), točka 3, BGB).

Kratka predstavitev dejanskega stanja in postopka

- 1 Tožeča stranka je s toženo stranko 10. novembra 2018 sklenila pogodbo o lizingu motornega vozila za zasebno uporabo. Dogovorili sta se, da bo tožeča stranka plačala skupno 12.486,80 EUR, in sicer poseben znesek v višini 4.760 EUR ob prevzemu avta, nato pa še 24 lizingovskih obrokov v višini 321,95 EUR. Pogodbeno dogovorjena letna posojilna obrestna mera je za celotno obdobje veljavnosti pogodbe znašala 3,49 %, letna efektivna obrestna mera pa 3,55 %. Kot neto znesek posojila je bilo navedenih 40.294,85 EUR, kar je enako nabavni ceni vozila. Poleg tega je bilo dogovorjeno, da lahko tožeča stranka na leto opravi 10.000 km in da je ob vrnitvi zavezana plačati 7,37 centa za vsak dodatno prevoženi kilometer, medtem ko se ji za vsak neprevoženi kilometer pod to mejo povrne 4,92 centa. Poleg tega je lizingojemalec zavezan nadomestiti zmanjšanje vrednosti vozila, če vozilo ob vrnitvi ni v stanju, ki ustreza njegovi starosti in dogovorjenemu dovoljenemu številu prevoženih kilometrov.
- 2 Tožeča stranka je prevzela vozilo in januarja leta 2019 začela odplačevati mesečne lizingovske obroke. Z dopisom z dne 25. junija 2019 pa je preklicala izjavo volje za sklenitev pogodbe o lizingu.
- 3 Pogodba v zvezi z odstopom od pogodbe določa:

„Pravica do odstopa

Svojo izjavo volje za sklenitev pogodbe lahko prekličete v 14 dneh brez navedbe razlogov. Rok začne teči po sklenitvi pogodbe, vendar šele po tem, ko je posojiljemalec prejel vse obvezne informacije v skladu s členom 492(2) BGB (Bürgerliches Gesetzbuch; civilni zakonik, v nadaljevanju: BGB) (na primer informacije o vrsti posojila, neto znesku posojila, trajanju pogodbe).“

„Posledice odstopa od pogodbe

Če vam je bilo vozilo že izročeno, ga morate vrniti najpozneje v roku 30 dni in za obdobje med izročitvijo in vrnitvijo vozila plačati dogovorjene posojilne obresti. Rok začne teči na dan, ko je poslano obvestilo o odstopu. Če je bilo vozilo v uporabo prepuščeno v celoti, se za obdobje med izročitvijo in vrnitvijo plača znesek dnevni obresti v višini 0,00 EUR. Ta znesek se ustrezno zmanjša, če je bilo vozilo v uporabo prepuščeno le delno.“

Bistvene trditve strank postopka v glavni stvari

- 4 Tožeča stranka meni, da je odstop veljaven, saj rok za odstop ni začel teči, kar med drugim utemeljuje s tem, da niso bile podane vse obvezne informacije. Zato predlaga sodišču, naj ugotovi, da tožena stranka na podlagi pogodbe o lizingu ne more uveljavljati pravic – zlasti ne pravice do plačila lizinskih obrokov.
- 5 Tožena stranka meni, da tožba ni utemeljena. Sklicuje se na to, da tožeča stranka ni imela pravice do odstopa, saj določbe o odstopu, ki veljajo za potrošniške kreditne pogodbe, za pogodbe o lizingu ne veljajo. Poleg tega naj bi tožeči stranki v pogodbi o lizingu pravilno podala tako informacije glede odstopa, kot tudi vse obvezne informacije. Zlasti naj bi se informacije glede odstopa, ki jih je podala, povsem ujemale z zakonsko določenim vzorcem, tako da naj bi bila vzpostavljena fikcija pravilnosti informacij glede odstopa na podlagi člena 247(6)(2), prvi in tretji stavek, EGBGB, rok za odstop pa naj bi se že iztekel.

Kratka predstavitev obrazložitve predloga

- 6 Uspeh tožbe je odvisen od tega, ali je bil odstop od pogodbe o lizingu veljaven in ali se lahko tožena stranka po potrebi sklicuje na ugovor izgube ali na ugovor zlorabe pravice do odstopa.
- 7 Prvi pogoj za to, da je obvestilo tožeče stranke o odstopu veljavno, je, da sploh ima pravico do odstopa. To je vprašljivo, ker se Direktiva 2008/48 v skladu z njenim členom 2(2)(d) ne uporablja za nakup s pridržanim lastništvom ali najemne pogodbe, pri katerih obveznost nakupa predmeta pogodbe ni predvidena s pogodbo samo ali katero koli drugo ločeno pogodbo. Vendar v skladu s sodno prakso Sodišča obstaja nedvomen interes Unije za to, da se določbe akta Unije razlagajo enotno (sodba z dne 26. marca 2020, Kreissparkasse Saarlouis, C-66/19, EU:C:2020:242, točka 29).
- 8 Določbe, ki so upoštevne v obravnavanem primeru, temeljijo na takem prevzemu določb prava Unije, saj je nemški zakonodajalec uporabil možnost iz uvodne izjave 10 Direktive 2008/48, da se lahko določbe te direktive uporabijo tudi za področja, ki jih ta direktiva ne ureja. Ker člen 506(1), prvi stavek, in (2), točka 3, BGB vsebuje sklicevanje na določbe o splošnih potrošniških kreditnih pogodbah, se določbe Direktive 2008/48, prenesene v nacionalno pravo, po analogiji uporabljajo tudi za pogodbe o lizingu, kot v obravnavanem primeru, saj v ospredju ni prepustitev v uporabo, ampak financiranje. Zato ima tožeča stranka pravico do odstopa.
- 9 Poleg tega se postavlja vprašanje, ali se je rok za ugovor iztekel. Pogoj za veljavnost obvestila tožeče stranke o odstopu je, da se dvotedenski rok za odstop, določen v členu 355(2), prvi stavek, BGB, v času obvestila o odstopu še ni iztekel. V skladu s členom 356b(2), prvi stavek, BGB rok za odstop ne začne teči, če kreditna pogodba ne vsebuje popolnih obveznih informacij v skladu s členoma 492(2) in 247, od (6) do (13), EGBGB. V takem primeru začne rok v

skladu s členom 356b(2), drugi stavek, BGB teči šele, ko se obvezne informacije naknadno podajo. V obravnavanem primeru bi bilo treba iz nepopolnih obveznih informacij izhajati zlasti, če informacija glede odstopa ni bila pravilno posredovana ali če vsaj ena od zakonsko predpisanih informacij v kreditni pogodbi ni bila podana v celoti ali pa ni bila podana pravilno.

- 10 V primeru nepopolnih obveznih informacij bi bil odstop načeloma dopusten, saj nemško pravo za potrošniške kreditne pogodbe ne določa ugasnitve pravice do odstopa. Nacionalni zakonodajalec se je namerno odločil za časovno neomejeno pravico do odstopa od pogodbe.
- 11 Kljub temu bi bilo mogoče zavzeti stališče, da gre za izgubo ali zlorabo pravice do odstopa, če bi bili za to izpolnjeni pogoji na podlagi nacionalnega prava in to ne bi bilo v nasprotju z določbami prava Unije.
- 12 Predložitveno sodišče glede posameznih vprašanj za predhodno odločanje navaja:
- 13 Vprašanji 1(a) in (b): navedbe v zvezi z vprašanjema 1(a) in (b) se v glavnem ujemajo z navedbami v zvezi z vprašanjema 1(a) in (b) iz točk od 10 do 15 povzetka predloga za sprejetje predhodne odločbe v zadevi C-336/20.
- 14 Vprašanje 2(a): to vprašanje se nanaša na navedbo posojilne obrestne mere. V obravnavanem primeru je v pogodbi o lizingu na strani 5 navedena posojilna obrestna mera v višini 3,49 % na leto, medtem ko je v informaciji glede odstopa na strani 4 pogodbe o lizingu naveden znesek obresti 0,00 EUR.
- 15 Rešitev spora je odvisna od tega, kako je treba razumeti člen 10(2)(p) Direktive 2008/48. V skladu z besedilom te določbe je sicer možna razlaga, da je mogoče potrošniku pri znesku dnevnih obresti navesti znesek, za katerega ni treba, da se ujema s pogodbeno dogovorjenimi posojilnimi obrestmi (tako je stališče Bundesgerichtshof (zvezno vrhovno sodišče, Nemčija)).
- 16 Vendar je argument za drugačno razumevanje člena 10(2)(p) Direktive 2008/48 besedilo člena 14(3)(b), drugi stavek, te direktive, v skladu s katerim se obresti, ki jih mora plačati potrošnik po odstopu od pogodbe za obdobje od dneva, ko je bil kredit črpan, do dneva, ko je glavnica odplačana, izračunajo na podlagi dogovorjene posojilne obrestne mere. Na podlagi tega je mogoče sklepati, da mora biti tudi znesek dnevnih obresti mogoče izračunati na podlagi posojilne obrestne mere v skladu s členom 10(2)(f) Direktive 2008/48. V prid temu govori tudi, da je treba informacije v skladu s členom 10(2)(p) te direktive navesti jasno in jedrnato. Če namreč zneska dnevnih obresti ni mogoče izračunati na podlagi pogodbeno dogovorjene posojilne obrestne mere, lahko potrošnik dobi vtis, da gre pri znesku dnevnih obresti, ki se ne ujema s posojilno obrestno mero (kot je v obravnavanem primeru znesek 0,00 EUR), preprosto za pomoto pri vpisovanju in da mora ne glede na to plačati pogodbene posojilne obresti.

- 17 Vprašanja od 2(b) do 2(e): navedbe predložitvenega sodišča v zvezi s tem se v glavnem ujemajo z navedbami v zvezi z ustreznimi vprašanji iz predloga za sprejetje predhodne odločbe v zadevi C-336/20 (vprašanja od 2(b) do 2(d)).
- 18 Vprašanja od 3(a) do 3(f) zadevajo problematiko izgube pravice. Predložitveno sodišče pojasnjuje, da se izguba v nemškem pravu obravnava kot primer nedopustnega uveljavljanja pravice zaradi protislovnega ravnanja, pri čemer se kršitev kaže v nelojalni zamudi pri uveljavljanju pravice. Izguba predpostavlja, da ima upravičenec pravico, ki je dlje časa ne uveljavlja, čeprav bi jo dejansko lahko, in da je zavezanec lahko izhajal iz tega in dejansko tudi je izhajal iz tega, da upravičenec svoje pravice ne bo uporabil. Če upravičenec svojo pravico zdaj vendarle uveljavlja, to uveljavljanje zaradi protislovnosti sedanjega ravnanja upravičenca v primerjavi z njegovim prejšnjim ravnanjem nasprotuje členu 242 BGB (dobra vera).
- 19 Vendar je sporno, ali se ta pravila glede izgube lahko uporabijo v primeru pravice potrošnika do odstopa (vprašanje 3(a)). V skladu s členom 14(1), drugi stavek, točki (a) in (b), Direktive 2008/48 se štirinajstdnevni rok za odstop začne bodisi na dan sklenitve pogodbe bodisi na dan, ko potrošnik prejme informacije v skladu s členom 10 te direktive, če ta dan nastopi pozneje kot datum sklenitve pogodbe. Iz tega izhaja, da odstop ni časovno omejen, če potrošnik ne prejme informacij iz člena 10 Direktive 2008/48. Iz člena 14(1), drugi stavek, točka (b), te direktive je poleg tega mogoče razbrati, da ima dajalec kredita s posredovanjem informacij v skladu s členom 10 zadevne direktive kadar koli možnost, da sproži začetek teka roka za odstop. Zato se zdi smiselna ugotovitev, da je ta ureditev obdobja, v katerem je mogoče uveljavljati pravico do odstopa, dokončna, in da poleg tega ni prostora za časovno omejitve pravice do odstopa z ugovorom izgube.
- 20 Če bi se izkazalo, da je treba na vprašanje 3(a) odgovoriti, da se pravica do odstopa v skladu s členom 14(1), prvi stavek, Direktive 2008/48/ES lahko izgubi, se postavlja vprašanje, ali so nacionalna sodišča pristojna za časovno omejitve pravice do odstopa z nacionalnimi pravili o izgubi oziroma ali je za to potreben parlamentarni zakon.
- 21 Sodišče je sicer presodilo, da je mogoče pravico do odstopa časovno omejiti. Vendar je v sodbi z dne 19. decembra 2019, Rust-Hackner in drugi (od C-355/18 do C-357/18 in C-479/18, EU:C:2019:1123, točka 62), poudarilo, da mora biti pri taki časovni omejitvi pravice do odstopa zagotovljen polni učinek cilja, ki ga uresničuje zadevna direktiva. To verjetno pomeni, da pravice do odstopa ni mogoče omejiti s sklicevanjem na zgolj splošna pravna načela. Zlasti bi obstajala nevarnost, da bi se možnost časovno neomejenega uveljavljanja pravice do odstopa, ki je zavestno določena v Direktivi, z razširjeno uporabo člena 242 BGB čezmerno omejila ali celo izničila.
- 22 Če je odgovor na vprašanje za predhodno odločanje 3(b) nikalen, je treba pojasniti, v kolikšni meri je pogoj za izgubo, da je bil potrošnik obveščen o njegovi pravici do odstopa. Iz dosedanje sodne prakse Sodišča je mogoče razbrati,

da lahko potrošnik pravico do odstopa izgubi šele od trenutka, ko je bil zadostno obveščen o njej (sklep z dne 27. novembra 2007, Diy-Mar Insaat Sanayi ve Ticaret in Akar/Komisija, C-163/07 P, EU:C:2007:717, točki 32 in 36). V prid temu govori zlasti tudi načelo učinkovitosti v evropskem pravu. Potrošnik namreč lahko svojo pravico do odstopa učinkovito uresničuje le, če sploh ve, da jo ima.

- 23 Če je odgovor na vprašanje 3(c) nikalen, je treba pojasniti, ali možnost dajalca kredita na podlagi člena 14(1), drugi stavek, točka (b), Direktive 2008/48, da potrošniku naknadno posreduje informacije in s tem sproži tek roka za odstop, nasprotuje uporabi pravil o izgubi v skladu z načelom dobre vere. Predložitveno sodišče meni, da je verjetno, da v primeru nepravilnega posredovanja informacij v skladu s členom 10(2) te direktive sklicevanje na ugovor izgube že od vsega začetka ne pride v poštev. V skladu s sodno prakso Sodišča se zavezanec ne more utemeljeno sklicevati na razloge pravne varnosti, da bi popravil položaj, ki je nastal zaradi njegove neizpolnitve zahteve v skladu s pravom Unije o posredovanju informacije o pravici upravičenca, da lahko odstopi od pogodbe (sodbi z dne 19. decembra 2013, Endress, C-209/12, EU:C:2013:864, točka 30, in z dne 13. decembra 2001, Heininger, C-481/99, EU:C:2001:684, točka 47).
- 24 Če je odgovor na vprašanje za predhodno odločanje 3(d) nikalen, je treba preučiti, ali je ta rezultat združljiv z načeli, na katera so nemška sodišča vezana v skladu z ustavo, in kako bi moral nemški uporabnik prava razrešiti konflikt med zavezujočimi zahtevami mednarodnega prava in zahtevami prava Unije.
- 25 Institut izgube spada med splošna načela mednarodnega prava. Ta splošna načela so sestavni del nemškega zveznega prava in imajo v skladu s členom 25(2) nemške ustave prednost pred zakoni. Zato so za nemška sodišča zavezujoča.
- 26 Mednarodno pravo priznava možnost izgube. V mednarodnopravni literaturi pa ni sporno, da mora biti oseba, ki je upravičena do uveljavljanja pravice, seznanjena s svojo pravico. Zgolj zaradi nedejavnosti se pravice ne more izgubiti. V skladu s tem bi lahko nemško sodišče ugotovilo izgubo pravice potrošnika do odstopa le, če je upravičenec vedel ali pa zaradi hude malomarnosti ni vedel, da je sploh še imel pravico do odstopa.
- 27 Če bi se torej izkazalo, da načela prava Unije, ki v primeru potrošniških kreditnih pogodb veljajo za izgubo potrošnikove pravice do odstopa, odstopajo od zavezujočih zahtev mednarodnega prava, bi moralo Sodišče v okviru področja uporabe Direktive 2008/48 pojasniti, katere določbe mora nacionalno sodišče upoštevati v primeru takega nasprotja med določbami.
- 28 Predložitveno sodišče upoštevnost vprašanj od 3(a) do 3(f) za sprejetje odločitve o sporu, o katerem odloča, povzema tako: če je izguba pravice do odstopa v skladu s členom 14(1), prvi stavek, Direktive 2008/48

- od vsega začetka izključena,

- ali mora biti vsaj oprta na parlamentarni zakon,

- ali vsaj predpostavlja nevédenje zaradi hude malomarnosti,
- ali vsaj ne pride v poštev v primeru, ko ne pride do naknadne seznanitve,
- ali vsaj ni združljiva z zavezujočimi zahtevami mednarodnega prava, če ni podano vsaj nevédenje upravičenca zaradi hude malomarnosti,

se tožena stranka v obravnavanem primeru ne more sklicevati na ugovor izgube.

- 29 Vprašanja od 4(a) do 4(f) (zloraba pravice): V nacionalni sodni praksi in literaturi je sporno, ali in pod katerimi pogoji je mogoče potrošnikovo uveljavljanje pravice do odstopa pri potrošniških kreditnih pogodbah opredeliti kot kršitev načela dobre vere in s tem kot zlorabo. Za razlago in uporabo nacionalnega prava je torej pomembno, kako je treba odgovoriti na vprašanja za predhodno odločanje od 4(a) do 4(f).
- 30 Vprašanje je, ali je uveljavljanje pravice kreditojemalca, ki je potrošnik, do odstopa sploh mogoče omejiti s tem, da se izhaja iz kršitve načela dobre vere. Temu nasprotujejo naslednji argumenti, in sicer:
- poleg jasne ureditve v zadevni direktivi ni več prostora za omejitev pravice do odstopa s tem, da se izhaja iz kršitve načela dobre vere;
 - dajalec kredita lahko s tem, da naknadno poda informacije v skladu s členom 10 Direktive 2008/48/ES, kadar koli sproži tek roka za odstop;
 - pravica do odstopa ni namenjena le varstvu posameznikov, ampak tudi nadrejenim ciljem (preprečevanju prezadolženosti, krepitvi stabilnosti finančnih trgov);
 - v skladu z Direktivo 2008/48/ES države članice ne smejo omejiti pravice do odstopa, zlasti ne skrajšati roka za odstop.
- 31 Če bi se izkazalo, da je treba na vprašanje za predhodno odločanje 4(a) odgovoriti, da uveljavljanje pravice do odstopa lahko pomeni zlorabo, se postavlja nadaljnje vprašanje, ali nacionalna sodišča zaradi tega lahko časovno omejijo pravico do odstopa oziroma ali je za to potreben parlamentarni zakon. Predložitveno sodišče meni, da pravice do odstopa ni mogoče omejiti s sklicevanjem na zgolj splošna pravna načela.
- 32 Tako kot pri uporabi pravil o izgubi namreč obstaja nevarnost, da se možnost časovno neomejenega uveljavljanja pravice do odstopa, ki je zavestno določena v Direktivi, z razširjeno uporabo člena 242 BGB čezmerno omeji ali celo izniči. Če lahko sodišča razširijo varstvo pred odstopom na podlagi člena 247(6)(2), tretji stavek, in (12)(1), tretji stavek, EGBGB s tem, da sprejmejo sklicevanje na neobstoj tega varstva, ki temelji na zlorabi prava, lahko pravica do odstopa, ki se je uveljavila več kot 14 dni po sklenitvi pogodbe, na ta način v praksi postane brezpredmetna.

- 33 Če je odgovor na vprašanje za predhodno odločanje 4(b) nikalen, je treba pojasniti, v kolikšni meri je lahko pri uveljavljanju pravice do odstopa več kot 14 dni po sklenitvi pogodbe upravičeno stališče, da gre za kršitev načela dobre vere, čeprav dajalec kredita potrošnika ni pravilno obvestil o njegovi pravici do odstopa.
- 34 Če je odgovor na vprašanje za predhodno odločanje 4(c) nikalen, se postavlja vprašanje, ali možnost dajalca kredita, da kreditorejmalcu naknadno poda informacije v skladu s členom 14(1), drugi stavek, točka (b), Direktive 2008/48 in s tem sproži tek roka za odstop, nasprotuje stališču, da gre za kršitev načela dobre vere.
- 35 Če je odgovor na vprašanje za predhodno odločanje 4(d) nikalen, je treba preveriti, ali je to združljivo z ustaljenimi načeli mednarodnega prava, na katera so nemška sodišča vezana v skladu z ustavo. Načelo dobre vere spada med splošna načela mednarodnega prava. Ta splošna načela so sestavni del nemškega zveznega prava in imajo v skladu s členom 25(2) nemške ustave prednost pred zakoni. Zato so za nemška sodišča zavezujoča.
- 36 V skladu s temi načeli mora upravičenec vedeti za svojo pravico, nasprotna stranka pa se lahko le v tem primeru sklicuje na pravne učinke neuveljavljanja te pravice. Potrošniku, ki, ne da bi šlo pri tem za njegovo hudo malomarnost, ne ve, da njegova pravica do odstopa še vedno obstaja, ni mogoče očitati kršitve načela dobre vere, če svojo pravico do odstopa uveljavlja šele dalj časa po sklenitvi pogodbe in se sklicuje na pravne posledice, ki jih zakon omogoča za ta primer.
- 37 Če bi se izkazalo, da načela prava Unije, ki veljajo za zlorabo potrošnikove pravice do odstopa, odstopajo od zavezujočih zahtev mednarodnega prava, bi moralo Sodišče v okviru področja uporabe Direktive 2008/48 pojasniti, kako mora nacionalno sodišče ravnati v primeru takega nasprotja med določbami.
- 38 Predložitveno sodišče meni, da so vprašanja za predhodno odločanje od 4(a) do 4(f) upoštevna za rešitev spora. Če je namreč stališče, da gre za zlorabo pravice do odstopa v skladu s členom 14(1), prvi stavek, Direktive 2008/48,
- od vsega začetka izključeno,
 - ali mora biti vsaj oprto na parlamentarni zakon,
 - ali vsaj predpostavlja nevédenje potrošnika zaradi hude malomarnosti,
 - ali vsaj ne pride v poštev v primeru, ko ne pride do naknadne seznanitve,
 - ali vsaj ni združljivo z zavezujočimi zahtevami mednarodnega prava, če ni podano vsaj nevédenje upravičenca zaradi hude malomarnosti,
- izpolnitev konkretnih pogojev za kršitev člena 242 BGB (načelo dobre vere) ter njihova ocena in presoja v posameznem primeru niso bistvene.

- 39 Predložitveno sodišče na koncu opozarja, da se vprašanja za predhodno odločanje, ki jih je predložilo v tem predlogu za sprejetje predhodne odločbe, deloma prekrivajo z vprašanji, ki so predmet zadev C-33/20, C-155/20, C-187/20 in C-336/20, o katerih že teče postopek pred Sodiščem, zaradi česar predlaga združitev zadev.

DELOVNI DOKUMENT